

Organització Industrial

Xavier Martinez-Giralt
CODE i Departament d'Economia
Universitat Autònoma de Barcelona

Organització Industrial

Copyright © 2003 Xavier Martinez-Giralt.

Permission is granted to copy, distribute and/or modify this document under the terms of the GNU Free Documentation License, Version 1.1 or any later version published by the Free Software Foundation; with the Invariant Sections, with the Front-Cover Texts, and with the Back-Cover Texts. A copy of the license is included in the section entitled “GNU Free Documentation License”.

Índex

Pròleg	xix
2 Mercat, Concentració i Volatilitat.	11
2.1 Definició de mercat	11
2.2 Mesures de Concentració	13
2.3 Mesures del Grau de Monopoli	16
2.4 Relació entre els Indicadors de Concentració i de Grau de Monopoli	17
2.5 Mesures de Volatilitat	20
2.6 Exercicis	21
3 Oligopoli amb Producte Homogeni	23
3.1 Introducció.	23
3.2 El Model de Cournot.	28
3.2.1 Supòsits	28
3.2.2 Equilibri.	31
3.2.3 Equilibri de Cournot i Optimalitat de Pareto	34
3.2.4 Existència de l'Equilibri de Cournot.	35
3.2.5 Unicitat de l'Equilibri de Cournot.	40
3.2.6 Una visió alternativa a l'existència i unicitat de l'equilibri de Cournot.	43
3.2.7 Complementaris i Substituts Estratègics.	45
3.2.8 Anàlisi gràfic del model de Cournot.	46
3.2.9 Cournot i l'equilibri competitiu.	52
3.2.10 L'anàlisi d'Estabilitat en el model de Cournot.	64
3.3 El Model de Bertrand.	68
3.3.1 Introducció.	68
3.3.2 El model de Bertrand.	69
3.4 Cournot vs. Bertrand.	72
3.5 Variacions 1. Restriccions de capacitat.	75
3.5.1 Rationing rules.	76
3.5.2 Restriccions de capacitat exògenes: el cicle d'Edgeworth.	79

3.5.3	Restriccions de capacitat endògenes: el model de Kreps i Scheinkman.	84
3.6	Variacions 2. Mercats Impugnables.	89
3.7	Variacions 3. El model de Sweezy.	92
3.7.1	Introducció.	92
3.7.2	El model de Sweezy.	93
3.8	Variacions 4. Capacitat de compromís.	95
3.8.1	El model de Stackelberg.	97
3.8.2	El Model d'Empresa Dominant.	99
3.9	Quin model de duopoli?.	101
3.10	Variacions 5. Variacions conjecturals.	103
3.10.1	El model de Bowley.	103
3.10.2	Variacions conjecturals consistents.	106
3.10.3	Estàtica vs. dinàmica. Els models de Marschack i Selten.	108
3.11	Variacions 6. Models dinàmics.	110
3.11.1	Introducció.	110
3.11.2	Superjocs.	111
3.11.3	Jocs multiperíode.	113
3.12	Exercicis	116
4	Oligopoli amb Producte Diferenciat.	121
4.1	Introducció	121
4.1.1	Sobre la modelització de la demanda.	124
4.1.2	Una classificació dels models de producte diferenciat.	128
4.2	La Demanda per la Varietat.	130
4.3	Competència Monopolística.	133
4.3.1	Anàlisi gràfica de l'equilibri.	134
4.3.2	Derivació analítica de l'equilibri.	139
4.3.3	Eficiència.	143
4.3.4	Comentaris al model.	145
4.4	Oligopoli. Decisions Simultànies.	146
4.4.1	Cournot vs. Bertrand.	147
4.4.2	Cournot o Bertrand?	152
4.5	Decisions Sequencials.	155
4.5.1	Bertrand.	155
4.5.2	Cournot.	156
4.6	Espai i Localització.	157
4.6.1	Espai i indústria.	158
4.6.2	El Model de Hotelling.	160
4.6.3	Determinació endògena del número d'empreses.	185
4.7	Diferenciació Vertical de Producte.	189

4.7.1	Monopoli.	189
4.7.2	Duopoli.	194
4.7.3	Oligopolis naturals.	203
4.8	Diferenciació Horitzontal vs. Diferenciació Vertical.	207
4.8.1	Comparació.	208
4.8.2	Combinació.	211
4.9	Exercicis	212
5	Càrtels i Fusions.	217
5.1	Introducció.	217
5.2	Col.lusió Horitzontal.	219
5.2.1	Significat de la col.lusió.	219
5.2.2	Estabilitat dels acords de col.lusió.	224
5.2.3	Col.lusió no-cooperativa.	232
5.3	Fusions.	241
5.3.1	L'efecte sobre el poder de mercat.	242
5.3.2	L'efecte sobre el benestar.	243
5.3.3	Fusió i diferenciació de producte.	246
5.4	Exercicis	248
6	Barreres a l'Entrada.	253
6.1	Introducció.	253
6.2	Teoria del Preu Límit.	256
6.2.1	Avantatges Absoluts de Costos.	257
6.2.2	Economies d'Escala.	268
6.2.3	Diferenciació de Producte.	284
6.3	Inversió i Barreres a l'Entrada.	284
6.3.1	Entrada impedida i tolerada.	285
6.3.2	Sobreinversió i Subinversió.	288
6.4	Reputació.	293
6.4.1	Introducció.	293
6.4.2	El model de Selten.	295
6.4.3	Una primera visió de la paradoxa.	297
6.4.4	La segona versió del joc de la cadena de magatzems.	300
6.4.5	Extensions.	303
6.5	Entrada Seqüencial.	307
6.5.1	El cas d'empreses miops.	307
6.5.2	Empreses sofisticades.	309
6.5.3	Efectes sobre el benestar.	311
6.6	Exercicis	314

7	Monopoli i Integració Vertical.	317
7.1	Introducció.	317
7.2	La Teoria Tradicional.	318
7.2.1	Monopoli i Benestar.	322
7.2.2	L'oferta del monopoli.	326
7.2.3	L'equilibri de monopoli a llarg termini.	328
7.2.4	El monopoli multiplanta.	330
7.3	Monopoli natural i regulació.	331
7.3.1	Regulació de tipus preu = cost marginal.	335
7.3.2	Regulació de tipus preu = cost mig.	337
7.4	Monopoli multiproducte.	349
7.4.1	El cas dels costos independents.	350
7.4.2	El cas de demandes independents.	351
7.5	Monopoli i béns durables.	352
7.6	Monopoli Bilateral.	353
7.6.1	La solució de negociació de Nash.	356
7.7	Integració Vertical.	358
7.7.1	Teories de la Integració Vertical.	359
7.7.2	Un exemple.	362
7.7.3	L'efecte del número d'empreses.	365
7.7.4	Poder de Monopsoni.	368
7.8	Exercicis	370
8	Discriminació de preus.	375
8.1	Introducció.	375
8.1.1	Tipus de discriminació.	377
8.1.2	Dos exemples.	378
8.2	Discriminació de preus de primer grau.	382
8.3	Discriminació de preus de segon grau.	385
8.3.1	Preus no lineals i benestar.	385
8.3.2	Tarifes no lineals de preus Pareto-superiors.	391
8.3.3	Tarifes no lineals de preus, qualitat i paquets de bens.	394
8.3.4	Vendes lligades.	398
8.4	Discriminació de preus de tercer grau.	400
8.4.1	Discriminació de preus de tercer grau "in abstracto".	400
8.4.2	Implicacions sobre el nivell de producció i de benestar.	402
8.4.3	Preus discriminatoris i preus de Ramsey.	405
8.5	Discriminació de preus en el temps.	407
8.5.1	Un exemple il.lustratiu.	408
8.5.2	Anàlisi aprofundit.	408
8.6	Discriminació de preus en l'espai.	412

8.6.1	Monopoli	413
8.6.2	Oligopoli	415
8.7	Exercicis	423
9	Equilibri General i Oligopoli.	427
10	Models d'Oligopoli Mixte.	429
	Bibliografia	431
	Apendix: GNU Free Documentation License	447
10.1	Applicability and Definitions	448
10.2	Verbatim Copying	449
10.3	Copying in Quantity	449
10.4	Modifications	450
10.5	Combining Documents	452
10.6	Collections of Documents	452
10.7	Aggregation With Independent Works	453
10.8	Translation	453
10.9	Termination	453
10.10	Future Revisions of This License	453

Índex de figures

3.1	L'espai de resultats.	31
3.2	El model de Cournot en forma extensiva.	33
3.3	Existència d'equilibri de Cournot.	36
3.4	Existència d'equilibri de Cournot (cont.)	36
3.5	El Teorema de punt fix de Brower.	40
3.6	Un exemple de no unicitat d'equilibri.	41
3.7	El mapa de corbes isobenefici de l'empresa i	49
3.8	El mapa de corbes isobenefici de l'empresa j	50
3.9	El locus de punts òptims de Pareto.	51
3.10	Comparació dels equilibris de Cournot, de monopoli i de competència perfecta.	62
3.11	Exemples on f és contracció.	66
3.12	Equilibri estable.	67
3.13	Equilibri inestable.	67
3.14	La demanda contingent de l'empresa i	70
3.15	Els beneficis contingents de l'empresa i	70
3.16	Equilibri de Bertrand.	73
3.17	Cournot vs. Bertrand.	74
3.18	La regla de racionament eficient.	77
3.19	La regla de racionament proporcional.	78
3.20	Racionament eficient vs. proporcional.	78
3.21	Guerra de preus amb restriccions de capacitat.	80
3.22	Beneficis sobre la demanda residual.	80
3.23	El preu mínim.	81
3.24	Preus i demanda residual.	82
3.25	El cicle d'Edgeworth.	84
3.26	Funcions de reacció	87
3.27	La demanda residual	88
3.28	Sostanibilitat vs. equilibri competitiu de llarg termini.	91
3.29	Demanda i ingrés marginal.	94
3.30	Igualtat entre cost marginal i ingrés marginal.	95

3.31	Les funcions de reacció.	96
3.32	L'equilibri de Stackelberg.	98
3.33	L'equilibri perfecte de Markov.	116
4.1	Demanda agregada sense espai.	126
4.2	Demanda agregada amb espai.	127
4.3	L'espai de característiques.	131
4.4	La reformulació de Lancaster.	132
4.5	La funció de compensació.	133
4.6	Corbes de demanda del model de competència monopolística.	135
4.7	Anàlisi de l'equilibri de curt termini.	136
4.8	Desplaçaments de la corba dd	137
4.9	Equilibri de curt termini.	137
4.10	Equilibri de llarg termini.	138
4.11	Camí de l'equilibri de llarg termini.	139
4.12	L'índex de diferenciació de producte.	149
4.13	Funcions indirectes d'utilitat pel cas de quatre empreses.	163
4.14	La minimització del preu total pel cas de quatre empreses.	165
4.15	El model de Hotelling.	166
4.16	El consumidor indiferent.	167
4.17	Caracterització de p_a^{max}	168
4.18	Caracterització de p_a^{min}	169
4.19	Demanda contingent de l'empresa a	170
4.20	Beneficis contingents de l'empresa a	171
4.21	Hotelling amb tres empreses.	177
4.22	Hotelling amb costos de transport quadràtics.	184
4.23	El model de Salop.	187
4.24	La distribució de la renda.	190
4.25	La demanda del monopolista.	191
4.26	La funció de beneficis.	192
4.27	La disponibilitat a pagar.	195
4.28	El consumidor indiferent entre ambdues varietats.	197
4.29	El repartiment del mercat en el cas 1.	198
4.30	El repartiment del mercat en el cas 2.	199
4.31	El repartiment del mercat en el cas 3.	200
4.32	La demanda contingent de l'empresa 1.	200
4.33	La demanda contingent de l'empresa 2.	201
4.34	La funció de reacció de l'empresa 1.	206
4.35	L'escenari unificat.	208
4.36	La demanda contingent de l'empresa 1.	209
4.37	Consumidor indiferent i diferenciació vertical.	210

4.38	Exercisi 1	213
4.39	Exercisi 2	213
5.1	Col.lusió sense pagaments laterals.	221
5.2	Càrtels eficient i equitatiu. Duopoli simètric.	221
5.3	Càrtels eficient i equitatiu. Duopoli asimètric.	222
5.4	Col.lusió amb pagaments laterals.	223
5.5	Una empresa representativa del càrtel.	226
5.6	Demostració de la proposició 5.1.	227
5.7	Beneficis creixents de $k = 0$ a $k > 0$	228
5.8	La frontera de possibilitats de beneficis pel duopoli.	233
5.9	Fusió i benestar.	245
6.1	Avantatge absoluta en costos.	257
6.2	La demanda residual dels competidors potencials.	269
6.3	Mercat amb entrada bloquejada.	272
6.4	Mercat amb entrada tolerada.	273
6.5	Mercat amb entrada impedida.	274
6.6	La tecnologia de les empreses.	277
6.7	Un joc amb amenaces no creïbles.	283
6.8	Inversió i entrada tolerada.	287
6.9	El cas d'un entrant potencial.	294
6.10	Forma extensiva de Γ_1^1 , i forma normal de Γ_1^1	297
6.11	Forma extensiva de Γ_2^1	298
6.12	Forma extensiva de Γ_2^2	302
6.13	Una variant del joc de la cadena de magatzems.	304
6.14	Entrada seqüencial d'empreses miops.	308
6.15	Entrada seqüencial d'empreses sofisticades.	310
7.1	L'equilibri de monopoli.	320
7.2	Monopoli vs. competència.	322
7.3	Eficiència del monopoli.	323
7.4	Benestar i equilibri general.	325
7.5	Oferta del monopoli.	326
7.6	Oferta contingent del monopoli.	327
7.7	L'equilibri de monopoli a llarg termini.	328
7.8	Monopoli vs. Competència a llarg termini.	329
7.9	El monopoli multiplanta.	330
7.10	Subaditivitat i monopoli natural.	333
7.11	Subaditivitat.	334
7.12	Pèrdues d'un monopoli regulat.	336

7.13	El biaix de A-J.	340
7.14	Contorns isotaxa de rendiment.	342
7.15	El biaix A-J.	342
7.16	El biaix oposat de A-J.	344
7.17	Retardaments en la regulació.	345
7.18	Regulació amb l'índex de Laspeyres.	348
7.19	La solució de monopsoni.	354
7.20	El monopoli bilateral.	355
7.21	L'espai de negociació.	356
7.22	La solució de negociació de Nash.	357
7.23	Empreses independents i integració vertical.	363
7.24	Equilibri i integració vertical.	367
7.25	Monopsoni i integració vertical.	369
8.1	Discriminació de primer grau.	377
8.2	Discriminació de segon grau.	378
8.3	Preus no lineals.	386
8.4	Discriminació vs. preu uniforme.	387
8.5	Preu uniforme vs. tarifa en dues parts.	392
8.6	Preu uniforme vs. tarifa en dues parts pel consumidor.	393
8.7	Demanda, preu uniforme i tarifa en dues parts.	393
8.8	Segmentació del mercat i preus de monopoli.	395
8.9	Segmentació del mercat i paquet de bens.	395
8.10	Segmentació del mercat i estratègia mixta.	395
8.11	Un exemple.	397
8.12	Discriminació de tercer grau.	402
8.13	Preus discriminatoris vs. preus de Ramsey.	407
8.14	Un exemple de preus amb demanda fluctuant.	408
8.15	Discriminació de preus en el temps.	409
8.16	Preus òptims amb demanda fluctuant (I).	411
8.17	Preus òptims amb demanda fluctuant (II).	411
8.18	Equilibri del subjoc de preus.	416

Índex de taules

3.1	Diferents tipus de mercat segon el número d'agents.	23
3.2	L'exemple dels restaurants.	26
3.3	Matriu de pagaments del joc de Cournot.	33
5.1	Inestabilitat d'un acord de càrtel.	224
6.1	Resultats parcials del jugador A i el resultat pels jugadors k	296
7.1	La coordinació dels costos marginals.	330
8.1	Un exemple de discriminació de preus.	379
8.2	Preus de reserva del dos tipus de consumidors.	381
8.3	Una variant sobre els preus de reserva del dos tipus de consumidors.	381

